

L.dz. Sol – 33/2019

JM Rektor

Politechniki Śląskiej

Prof. dr hab. inż. Arkadiusz Mężyk

W odpowiedzi na pismo z dnia 4.04.2019r. (l. dz. R/520/18/19) w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej Projektu nr 3 z dnia 4 kwietnia 2019 r. „Statutu Politechniki Śląskiej” Organizacja Zakładowa NSZZ Solidarność Politechniki Śląskiej przedstawia opinię zawierającą uwagi do treści statutu z prośbą o ich uwzględnienie w dalszym procedowaniu.

1. W §3 ust. 1. proponujemy zapis: „Na Politechnice Śląskiej partnerami społecznymi są związki zawodowe działające w Uczelni, mogą również działać organizacje i stowarzyszenia, organizacje studenckie i organizacje doktorantów, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz ich statutami i regulaminami”.

2. W §7 ust.2. proponujemy skreślić słowa: „po uzyskaniu wstępnej akceptacji rektora”

Według zapisanej w §7 procedury rektor jest trzykrotnie angażowany w proces nadawania tytułu doktora honoris causa, przy czym dopiero w drugim etapie może zapoznać się z pełną dokumentacją przekazywaną przez przewodniczącego rady dyscypliny, która zawiera również uchwałę rady. W trzecim etapie otrzymuje materiały z właściwej komisji senackiej i następnie kieruje je do senatu. Procedura wstępnej akceptacji wydaje się zbędna, wydłuża proces nadania tytułu, podejmowana jest na podstawie niekompletnych materiałów. W całej procedurze istotne znaczenie ma uchwała rady dyscypliny, która podejmowana jest po wstępnej akceptacji co może stanowić pewien dyskomfort dla rektora jeżeli będzie negatywna.

3. W §14 ust.2. po słowach: „z głosem doradczym” dodać: „udział biorą związki zawodowe, a także”

4. W §23 ust. 2 określono liczebność rady dyscypliny w odniesieniu do liczby pracowników deklarujących w przeliczeniu na pełny etat, natomiast jednostka wewnętrzna jest reprezentowana w radzie (ust.3) proporcjonalnie tylko do liczby samodzielnych.

Widoczna jest niespójność w zapisie ust. 3. w stosunku do zapisu ust.2. Zapis jest dyskryminujący dla tych jednostek wewnętrznych, w których przy tej samej liczbie deklarujących jest mniejsza liczba samodzielnych.

5. W §23 ust. 5 zapisano procedurę powołania przewodniczącego rady dyscypliny przez rektora, jednak nie zapisano procedury według której następuje wskazanie przez członków rady co najmniej dwóch kandydatów na przewodniczącego.

6. W §24 ust. 1 pkt 6 brak definicji „dużej aparatury badawczej” lub powołania się na inne przepisy, które to definiują.

7. Art.34 Ustawy prawo o szkolnictwie wyższym i nauce odnosi się do statutu uczelni, m.in. w:

ust.1. Statut określa zasady organizacji i funkcjonowania uczelni, w szczególności:
pkt. 5) typy jednostek organizacyjnych uczelni.

ust.5. Typami jednostek organizacyjnych uczelni, o których mowa w ust.1 pkt 5, mogą być w szczególności wydziały, instytuty, katedry, zakłady, centra i kolegia.

W §29 statutu zdefiniowano odmienne od wskazanych w Ustawie jednostki organizacyjne uczelni. Czy nie zachodzi obawa, że może być to powodem do ingerencji w treść statutu ze strony Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

8. W §35 ust.1. pkt 1 proponujemy dodać do listy podpunkt f o następującej treści:
f) opiniuje przedstawicieli otoczenia społeczno gospodarczego do rady społecznej dziekana.

9. Dla Instytutu badawczego §37 proponujemy obniżenie wymagań kadrowych do 15-20 osób.

Instytut badawczy nie prowadzi dydaktyki, jego dochody stanowiąc będą głównie zewnętrzne zlecenia na badania. Utrzymanie tak licznej jednostki (takich samych wymagań kadrowych) jaką jest Instytut prowadzący działalność badawczo dydaktyczną może być dla Instytutu badawczego trudne ze względów finansowych.

10. W projekcie statutu (§39 ust. 1) znacząco (do 5) podniesiono wymaganą liczbę samodzielnych nauczycieli akademickich potrzebnych do utworzenia katedry w porównaniu do obecnie obowiązującej (2). Proponujemy utrzymanie obecnych wymagań kadrowych dotyczących samodzielnych nauczycieli akademickich lub zwiększenie ich liczebności nie więcej jak do 3.

Znaczące (2,5 krotne) podniesienie wymagań liczebności kadry samodzielnych nauczycieli akademickich skutkować będzie koniecznością łączenia ze sobą kilku katedr, które wcześniej ze sobą mogły konkurować w zakresie naukowym, dydaktycznym czy finansowym. Nie można wykluczyć, że będzie konieczne łączenie katedr, których działalność naukowa i dydaktyczna jest w niespójnych obszarach. Należy się liczyć również, że dla utrzymania katedry dokonywać się będzie transferu („wypożyczenia”) kadry, która nie będzie mogła być w pełni wykorzystana w działalności dydaktycznej i badawczej ze względu na zakres działalności katedry. Należy brać pod uwagę również to, że łączenie ze sobą działających odrębnych organizacyjnie jednostek prowadzi może nieuchronnie do napięć personalnych i relacji międzyludzkich i a nie zawsze prowadzi do oczekiwanych efektów tych zmian.

11. Wątpliwości budzi zastępowanie profesorów tytułarnych w wymaganiach kadrowych wydziału (§33 ust.2), instytutu (§36 ust.1 pkt2), katedry (§39 ust.2) profesorami zagranicznymi.

Wobec profesorów z zagranicy nie zostały sformułowane w statucie żadne wymagania. Ponieważ w większości krajów nie ma takiej jak w Polsce procedury nadawania tytułu profesora a także stopnia doktora habilitowanego, w rzeczywistości mamy do czynienia z naukowcami zagranicznymi, których status odpowiada naszemu profesorowi uczelni ze stopniem doktora.

12. W §40 ust.3. pkt 6 proponujemy skreślić słowa po średniku „postanowienia ust.1 stosuje się do zastępcy kierownika katedry”

Obecnie obowiązujący statut pozwala na objęcie funkcji zastępcy kierownika katedry przez osobę ze stopniem doktora. W wielu katedrach na tych stanowiskach są nauczyciele akademicy ze stopniem doktora. We wcześniejszych wersjach projektu statutu nie było tego zapisu.

13. Według brzmienia §41 ust.2 laboratorium jest „zapleczem technicznym...stanowiącym wsparcie dla prowadzonych badań”. Dla tak przewidzianych dla tych jednostek organizacyjnych zadań proponujemy następujące brzmienie ustępu 3 w §41:

ust.3. Kierownikiem laboratorium może być nauczyciel akademicki zatrudniony na Politechnice jako podstawowym miejscu pracy posiadający co najmniej stopień doktora, z tym że kierownika laboratorium powołuje i odwołuje rektor na wniosek dziekana.

Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym (art. 24 ust. 1) stanowi, że osoba posiadająca stopień doktora może zajmować najwyższe stanowiska na uczelni. W Politechnice Śląskiej osoby ze

stopniem naukowym doktora pełnią funkcje prodziekanów, zastępców dyrektorów instytutów, zastępców kierowników katedr; stanowisko kierownika zakładu jest niższe rangą niż wymienione. Ograniczona w § 61 ust.5 kumulacja stanowisk przez jedną osobę może komplikować możliwość obsadzenia stanowiska kierownika laboratorium i zakładu przy obecnym brzmieniu § 42 ust. 2.

14. Proponowany zapis §43 w powiązaniu z brzmieniem §40 ust.3 i nieuwzględnieniu propozycji zawartej w **pkt 12 opinii** pozbawi możliwości powołania na stanowiska zastępców kierowników laboratoriów i zakładów nauczycieli akademickich ze stopniem doktora. Ponadto wydaje się wątpliwe przypisywanie kompetencji kierownika katedry (§40) kierownikowi laboratorium (§41), a może także kierownikowi zakładu (§41).

15. W §61 ust. 7 proponujemy słowa: „rektor w regulaminie wynagradzania” zastąpić formą: **„regulamin wynagradzania”**.

W ust.8 proponujemy słowa: „określi rektor w regulaminie pracy” zastąpić formą: **„określa regulamin pracy”**

Zasady zawierania regulaminu wynagradzania określa art.77² §4 Kodeksu pracy, a zasady zawierania regulaminu pracy art. 104² §1 K.p. Zarówno regulamin wynagradzania jak i regulamin pracy podlegają uzgodnieniu ze związkami zawodowymi, a więc pracodawca nie może ich określić samodzielnie a tylko w porozumieniu ze związkami zawodowymi.

16. Zapis §69 ust.1 może budzić wątpliwości czy dotyczy on tylko profesorów z tytułem czy również profesorów uczelni zwłaszcza, że uprawnienia profesora emerytowanego nie są znane na etapie procedowania statutu. Mogą być podnoszone również wątpliwości natury społecznej czy socjologicznej w kontekście zapisu art.10 ust.1, który określa , że wspólnotę uczelni stanowią pracownicy uczelni, doktoranci i studenci. Przy takim zapisie §69 ust.1 pracownicy zatrudnieni na innych stanowiskach przechodzący na emeryturę mogą się czuć z tej wspólnoty wykluczeni.

W §69 ust.2 proponujemy po słowach „Politechniki Śląskiej” dopisać „po zaopiniowaniu przez senat”.

17. W Traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską, artykuł 165 oraz Rekomendacji Komisji Europejskiej w sprawie Europejskiej Karty dla Naukowców (EKN) oraz Kodeksu Postępowania w sprawie Zatrudniania Naukowców (KPZN) , [Komisja Wspólnot Europejskich, Bruksela, 11.3.2005 C (2005) 576] doświadczeni naukowcy są zdefiniowani jako *„naukowcy o co najmniej czteroletnim stażu (w pełnym wymiarze czasowym) w dziedzinie badań naukowych, licząc od dnia uzyskania dyplomu uniwersyteckiego dającego im możliwość podjęcia studiów doktoranckich, odbytych w kraju, w którym uzyskano ów tytuł/dyplom, lub też jako naukowcy którzy posiadają już stopień naukowy doktora, niezależnie od okresu, który poświęcili na zdobycie tego stopnia”*.

Polska jako członek Unii Europejskiej jest zobligowana do stosowania się do zapisów EKN i KPZN. Proponowane w przedłożonym projekcie statutu dodatkowe wymagania kwalifikacyjne zapisane w §70 ust.1, ust.5 pkt 2 lit.c-d, pkt.3 lit.c, pkt 5 obligują do odbycia dodatkowego stażu a także wydłużonego okresu zatrudnienia, które są warunkiem do ubiegania się na stanowiska adiunkta i profesora uczelni.

18. Uwzględniając uwagi zawarte w **pkt 17** proponujemy wykreślenie w §70 ust.1. Ponadto uważamy, że nie ma uzasadnienia do różnicowania długości trwania stażu zagranicznego i krajowego. Z czego wynika biorąc pod uwagę długość stażu 3-krotnie wyższa ranga stażu zagranicznego od krajowego, który może być wykonywany w krajowych zakładach przemysłowych często wyposażonych najnowocześniejsze maszyny i technologie lub będącymi spółkami córkami firm zagranicznych. Proponowany zapis w §70 ust.1 będzie spowalniał awans młodych naukowców, którzy uzyskali doktorat na Politechnice Śląskiej a preferował osoby z innych jednostek naukowo-badawczych lub wykonujących doktoraty wdrożeniowe.

19. W grupie pracowników badawczo-dydaktycznych (§70 ust.3) i badawczych nie przewidziano stanowiska profesora, również wymagań dodatkowych dla tych stanowisk. Należy domniemywać, że do ich zatrudnienia będzie stosowany wprost zapis art.116 ust.2 pkt1.
20. Zapis w §70 ust 3 pkt1 i ust.4 pkt 1 odwołujący się przy zatrudnieniu osoby ze stopniem doktora na stanowisku profesora uczelni do art.219 ustawy pswn stwarza pozorne możliwości zatrudnienia na tym stanowisku. Jeżeli taka osoba musi spełnić wszystkie warunki jakie są wymagane do nadania stopnia doktora habilitowanego (art.219 ustawy pswn) to niezbyt efektywne wydaje się wcześniejsze przechodzenie procedury awansu na stanowisko profesora uczelni.
21. Proponujemy w §70 ust.3 pkt 2 lit.b i ust.4 pkt 2 lit.b i wykreślić słowa: „o zasięgu międzynarodowym” oraz w ust.5 pkt 2 lit. a wykreślić słowa: „o zasięgu i znaczeniu międzynarodowym”.

W artykule 219 ustawy pswn w którym określono warunki jakie musi spełnić osoba ubiegająca się o stopień doktora habilitowanego odwołano się do art. 267 ust. 2, który w powiązaniu z art.265 ustawy dotyczą sposobu sporządzania wykazów wydawnictw i czasopism a także przypisanych im punktów. Przepisy te dotyczą również zasad ewaluacji jakości działalności naukowej. Wykazy te zawierają wydawnictwa i czasopisma krajowe oraz zagraniczne jednak nie używa się w klasyfikacji podziału na „o zasięgu międzynarodowym” czy też „o zasięgu i znaczeniu międzynarodowym”. Skoro dorobek publikacyjny nauczycieli akademickich jest brany pod uwagę przy ewaluacji jakości działalności naukowej uczelni zapisy zawarte w statucie powinny być spójne z ustawą oraz rozporządzeniami wydanymi na jej podstawie.

22. W §70 ust. 5 proponujemy skreślić w pkt 2 zapis pod lit. c.

Zarówno na stanowisku profesora uczelni w grupie pracowników badawczo-dydaktycznych jak i badawczych nie ma wymogu piętnastoletniej praktyki zawodowej. Taki zapis można uznać za dyskryminujący i blokujący ścieżkę kariery w grupie pracowników dydaktycznych ze stopniem doktora.

W §70 ust. 5 proponujemy skreślić w pkt 2 zapis pod lit. d.

*Zarówno na stanowisku profesora uczelni w grupie pracowników badawczo-dydaktycznych jak i badawczych nie ma wymogu wcześniejszego odbycia stażu zagranicznego. Uzasadnienie dla takiej propozycji znajduje się również w **pkt 17**.*

W §70 ust. 5 proponujemy skreślić w pkt 3 zapis pod lit. c.

Uzasadnienie jak wyżej.

23. Proponujemy w §70 ust.3 pkt3 i ust.4 pkt 3 pomiędzy słowami: „konferencjach i sympozach” spójnik „i” zamienić na „lub”.

Obecny zapis obliguje kandydata do wykazania się udziałem zarówno w konferencjach jak i sympozach.

Na stanowiskach asystenta zasadniczo powinny być zatrudniane osoby z tytułem zawodowym magistra, magistra inżyniera lub równorzędnym w nieodległym czasie po zakończeniu studiów. W sporadycznych przypadkach w czasie studiów przyszli asystenci mają okazję do udziału w tematycznych konferencjach i sympozach. Może należałoby brać pod uwagę udział w pracach kół naukowych i organizowanych w ich ramach konferencjach i sympozach. Do rozważenia jest również wpisanie średniej oceny ze studiów co ma miejsce w obecnym statucie.

W §70 ust. 5 pkt 5 proponujemy skreślić słowa: „oraz w przypadku zatrudnienia w Studium Języków Obcych lub Ośrodka Sportu – ma co najmniej siedmioletni staż na stanowiskach dydaktycznych”.

Trudno mimo specyfiki tych jednostek organizacyjnych znaleźć racjonalne uzasadnienie dla odmiennego traktowania w tej samej grupie pracowników i tego samego stanowiska pracowników ze względu na miejsce zatrudnienia.

24. W §71 ust.1 pożądanym byłoby określenie czego dotyczą wyjątkowe przypadki, które mogą być powodem do wyższego wymiaru dodatkowego zatrudnienia oraz podanie górnej granicy tego wymiaru np. ½ etatu.

25. Proponujemy wykreślenie Rozdziału 5 ze statutu Politechniki Śląskiej.

Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym nie zawiera zapisów, które dopuszczają prowadzenie zajęć dydaktycznych na podstawie umów cywilnoprawnych. Kształcenie studentów i doktorantów należy do podstawowych obowiązków nauczyciela akademickiego (art.115 ustawy), który jest pracownikiem uczelni (art. 112 ustawy). Uważamy, że umowy cywilnoprawne nie powinny być zawierane do prowadzenia zajęć dydaktycznych zwłaszcza, że zapisany powód takiego zatrudnienia zapisany w §72 ust.1 jako „uzasadnione przypadki” jest nieprecyzyjny i bardzo pojemny. Z kolei zapisu §72 ust.2 wynika, iż ten sposób zatrudniania może być wykorzystywany do zastępowania zatrudnionych na umowę o pracę nauczycieli akademickich, a głównym powodem takich działań może być chęć uzyskania jak najkorzystniejszych wyników finansowych. Ponadto w Rozdziale 5 nie określono jakie kwalifikacje powinny posiadać takie osoby (wynika to z treści art. 113 i 116 ustawy) oraz skoro prowadzą zajęcia dydaktyczne jakie będą obejmować stanowiska.

26. W §77 ust.1 proponujemy w tekście ślubowania na początku drugiego wiersza dopisać słowo: „sumiennie”

27. W §85 po ust.2 wprowadzić jako ustęp nr 3 o treści:

ust.3. Zasady przyznawania stypendiów naukowych dla pracowników z własnego funduszu stypendialnego ustala rektor po uzgodnieniu ze związkami zawodowymi.

Obecny numer ust. 3 zastąpić numerem 4.

28. W §114 ust.2 proponujemy po słowach „kolejno uzyskali najwięcej” dopisać: „jednak nie mniej niż połowę”

Wydaje się za oczywiste, że członków rady uczelni należy wybierać nie „zwykłą” a „bezwzględną” większością głosów

29. W §119 ust.6 proponujemy po słowach „którzy otrzymali najwięcej” proponujemy dopisać: „jednak nie mniej niż połowę”

Członkowie rady dyscypliny powinni być wybierani nie „zwykłą” a „bezwzględną” większością głosów.

Z wyrazami szacunku

Przewodniczący
Organizacji Zakładowej NSZZ „Solidarność”
Politechniki Śląskiej

dr inż. Krzysztof T. TYTKOWSKI